

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 14. toukokuuta 2024
(OR. en)

9773/24

SPORT 51
SAN 272
SOC 350

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät harrasteliikunnan panoksesta aktiivisten ja terveellisten elämäntapojen tukena Euroopan unionissa

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä asiakohdassa mainitut neuvoston (koulutus, nuoriso, kulttuuri ja urheilu) istunnossaan 13. ja 14. toukokuuta 2024 hyväksymät päätelmät.

Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät harrasteliikunnan panoksesta aktiivisten ja terveellisten elämäntapojen tukena Euroopan unionissa

NEUVOSTO JA NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, JOTKA

PALAUTTAVAT MIELEEN

1. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 6 artiklan, jolla annetaan Euroopan unionille toimivalta toimia urheilualalla jäsenvaltioiden toimien tukemiseksi, yhteensovittamiseksi tai täydentämiseksi, ja 165 artiklan, jonka mukaisesti unioni myötävaikuttaa Euroopan urheilun edistämiseen ottaen huomioon sen erityispiirteet, vapaaehtoisuuteen perustuvat rakenteet sekä yhteiskunnallisen ja kasvatuksellisen tehtävän.
2. Euroopan unionin urheilualan työsuunnitelman 2021–2024¹ ja sen urheilun ja terveyttä edistävän liikunnan harrastamisen edistämistä koskevan painopistealueen sekä urheilua ja terveyttä edistävää liikuntaa harrastavien määrän kasvattamista ja aktiivista ja ympäristöystävällistä elämäntapaa, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja aktiivista kansalaisuutta edistävän ohjaavan tavoitteen.
3. Monialaisesta terveyttä edistävän liikunnan lisäämisestä annetun neuvoston suosituksen², jossa painotetaan, että liikunnan, myös säännöllisen urheilun ja kuntoilun, hyödyt koko elämän ajan ovat huomattavat.

¹ Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma Euroopan unionin urheilualan työsuunnitelmasta (1. tammikuuta 2021 – 30. kesäkuuta 2024), EUVL C 419, 4.12.2020, s. 1.

² Neuvoston suositus, annettu 26 päivänä marraskuuta 2013, monialaisesta terveyttä edistävän liikunnan lisäämisestä, EUVL C 354, 4.12.2013, s. 1.

4. Urheilua ja liikuntaa koskevan erityiseurobarometrin 525 tulokset, joiden perusteella voidaan päätellä, että urheilun ja säännöllisen liikunnan edistämistä tarvitaan voimakkaasti, erityisesti yli 24-vuotiaiden kansalaisten keskuudessa, koska säännöllisen liikunnan määrä vähenee iän myötä³.
5. Euroopan neuvoston tarkistetun eurooppalaisen urheilun peruskirjan⁴, jonka tavoitteena on mahdollistaa urheilun harrastaminen kaikille ja erityisesti varmistaa, että kaikilla on mahdollisuus harrastaa urheilua turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä.
6. Euroopan parlamentin päätöslauselman ”Yhtenäistetty lähestymistapa urheilupolitiikkaan: hyvä hallinto, saavutettavuus ja rehellisyys”⁵ ja erityisesti sen 75 kohdan, jossa kehoitetaan jäsenvaltioita osoittamaan lisää varoja julkisille avoimille urheilu- ja leikkipaikoille ruohonjuuritason urheilun helpon saavutettavuuden edistämiseksi.

PANEVAT MERKILLE SEURAAVAA:

7. Näissä päätelmissä harrasteliikunnaksi katsotaan kaikki liikunta, jota voidaan harrastaa epävirallisissa ympäristöissä, yleensä vapaa-ajalla, ja jossa ei noudateta tiukkoja muodollisia urheilusääntöjä ja joka ei välttämättä ole kilpailullista. Tällaista liikuntaa voidaan harrastaa paikallisissa ja epävirallisissa ympäristöissä, kuten puistoissa ja asuinalueilla, mutta myös urheilutiloissa joko yksin tai yhdessä, esimerkiksi ystävien, kollegoiden ja perheenjäsenten kanssa.

³ Euroopan komissio, Special Eurobarometer 525, ”Sport and Physical Activity (2022)”, 2268/SP525, koko raportti, s. 6, syyskuu 2022.

⁴ Suositus CM/Rec(2021)5 tarkistetusta eurooppalaisesta urheilun peruskirjasta. Hyväksytty Eurooppa-neuvoston ministerikomiteassa 13. lokakuuta 2021, ministerivaltuutettujen 1414. kokouksessa, 1 artiklan 1 kohdan b alakohta.

⁵ Euroopan parlamentin päätöslauselma 2. helmikuuta 2017 yhtenäistetystä lähestymistavasta urheilupolitiikkaan: hyvä hallinto, saavutettavuus ja rehellisyys (2016/2143(INI)), EUVL C 252, 18.7.2018, s. 2.

8. Euroopan unionin väestö harrastaa liikuntaa yhä enemmän erilaisissa tiloissa ja epävirallisissa ympäristöissä, kuten puistoissa, muissa ulkotiloissa tai kotonaan, jotta he voisivat harrastaa urheilua ja liikuntaa tietyssä elämänvaiheessaan⁶.
9. Yksi kolmesta eurooppalaisesta aikuisesta ei noudata Maailman terveysjärjestön liikuntaa koskevia suuntaviivoja, ja miltei puolet ei koskaan harrasta liikuntaa tai urheilua. Liikunnan ja urheilun harrastaminen on vähäisempää naisten, ikääntyneiden ja alempien sosioekonomisten ryhmien keskuudessa⁷.
10. Istuvaa elämäntapaa koskevat tulokset osoittavat, että lähes 40 prosenttia eurooppalaisista istuu yli viisi ja puoli tuntia päivässä. Eniten istuvat toimistotyöntekijät, johtajat, opiskelijat ja työttömät⁸.
11. Monissa tutkimuksissa urheilun harrastamisen merkittävimiksi esteiksi on havaittu ajanpuute, motivaation puute, kustannukset, terveysongelmat ja se, että kilpailullisesta toiminnasta ei saada nautintoa⁹. Harrasteliikunta voi myös auttaa poistamaan joitakin näistä esteistä ja kannustaa harrastamaan urheilua, koska se tarjoaa arvokkaita osallistumisvaihtoehtoja tarvittavan ajan, sitoutumisen, välineiden, infrastruktuurin ja kustannusten osalta.

⁶ Euroopan komissio, Special Eurobarometer 525, ”Sport and Physical Activity (2022)”, 2268/SP525, koko raportti, s. 35–38, syyskuu 2022.

⁷ OECD/WHO (2023), ”Step Up! Tackling the Burden of Insufficient Physical Activity in Europe”, OECD Publishing, Pariisi, s. 25.

⁸ Euroopan komissio, Special Eurobarometer 525, ”Sport and Physical Activity (2022)”, 2668/SP525, yhteenvetoraportti, s. 31, syyskuu 2022.

⁹ Euroopan komissio, Special Eurobarometer 525, ”Sport and Physical Activity (2022)”, 2668/SP525, yhteenvetoraportti, s. 18, syyskuu 2022.

PAINOTTAVAT SEURAAVAA:

12. Harrasteliikunnalla ja ohjatulla liikunnalla voi myös olla myönteinen vaikutus urheilun ja terveyttä edistävän liikunnan harjoittamista lisäävänä tekijänä aktiivisen, terveellisen ja kestävä elämäntavan sekä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja aktiivisen kansalaisuuden edistämiseksi.
13. Urheilutoiminnan eri muotojen eli ohjatun liikunnan ja harrasteliikunnan on katsottava täydentävän toisiaan aktiivisen ja terveellisen elämäntavan tukena, ja niillä on huomattava potentiaali hyödyttää toisiaan.
14. Erityisesti kansalaisten osallistumisesta harrasteliikuntaan ei ole saatavilla eurooppalaisia tutkimuksia eikä dataa.
15. Investoimalla kaikenlaiseen urheilun harrastamiseen voidaan saada myönteistä yhteiskunnallista tuottoa¹⁰.
16. Harrasteliikunnan harjoittamisen tulisi olla turvallista kaikille ja kaikkien ulottuvilla. Harrasteliikunnan tulisi olla ympäristö, jossa kaikki voivat liikkua turvallisesti riippumatta sukupuolesta, iästä, seksuaalisesta suuntautumisesta, fyysisestä kunnosta, vammasta tai taustasta.
17. Digitaaliset ratkaisut voivat olla tärkeä tekijä, joka lisää osallistumista ja edistää liikkumista. Ne tarjoavat arvokasta tukea urheilun harrastamiselle, ja ne voivat auttaa viranomaisia ja urheilujärjestöjä saamaan paremman käsityksen harrasteliikuntaa harjoittavista ja tukemaan heitä.
18. Harrasteliikuntaa harjoittavien henkilöiden olisi voitava saada asianmukaista opastusta ja tietoa, joiden avulla he voivat paremmin hyödyntää käytettävissä olevia resursseja ja välineitä, kuten sosiaalista mediaa sekä terveyteen, urheiluun ja kuntoiluun liittyviä digitaalisia sovelluksia ja välineitä.

¹⁰ OECD/WHO (2023), ”Step Up! Tackling the Burden of Insufficient Physical Activity in Europe”, OECD Publishing, Pariisi, s. 3.

KEHOTTAVAT JÄSENVALTIOITA ASIANMUKAISELLA TASOLLA

19. Terveyden, hyvinvoinnin ja sosiaalisen osallisuuden osalta

- a) edistämään ja tukemaan politiikkoja, joilla edistetään harrasteliikunnan harjoittamista keinona kannustaa elinikäistä liikuntaa ja urheilua sekä edistää niiden hyötyjä, jotka kohdistuvat väestön hyvinvointiin ja fyysiseen terveyteen ja mielenterveyteen¹¹;
- b) kannustamaan harrasteliikuntaan myös keinona ehkäistä ei-tarttuviin tauteihin liittyviä riskejä ja lisätä terveyttä edistävää liikuntaa esimerkiksi kouluissa, terveydenhoitolaitoksissa (myös hoitokodeissa), työpaikoilla ja yhteisöllisten tapahtumien¹² avulla;
- c) edistämään sellaisten kaupungeissa ja maaseudulla asuvien ihmisten urheilun harrastamista epävirallisissa ympäristöissä, joiden asuinalueella ei ole riittävästi urheilu- ja liikuntapaikkoja tai urheilun harrastamiseen soveltuvia julkisia tiloja;
- d) selvittämään, miten lääkärin määräämällä liikunnalla voitaisiin edistää urheilua ja liikuntaa niin ohjatusti kuin epävirallisissa ympäristöissä¹³. Terveydenhoidon ammattilaiset voivat olla keskeisessä asemassa urheilun ja liikunnan suosittelijoina ja niihin kannustajina kunkin yksilön terveydentilan mukaisesti ja tiiviissä yhteistyössä pätevien urheilualan ammattilaisten kanssa.

¹¹ Erityisesti naisten, lasten, nuorten, ikääntyneiden, eristyksissä elävien, vammaisten tai kroonisesti sairaiden henkilöiden, työelämän ulkopuolella olevien henkilöiden sekä vähävaraisten ja vähemmistöön kuuluvien keskuudessa.

¹² Paikallisesti järjestettyä ja toteutettua toimintaa.

¹³ Tällaisille aloitteille voi saada myös yhteisrahoitusta Euroopan sosiaalirahasto plussasta ja EU4Health-ohjelmasta.

20. Urheilun harjoittamisen osalta

- a) tukemaan toimintapoliittisia aloitteita, toimia ja julkisia kampanjoita, joilla tuodaan näkyviin urheilun ja liikunnan hyötyjä ja edistetään niiden saavutettavuutta väestön keskuudessa kansallisella, alueellisella ja paikallistasolla;
- b) tarvittaessa laatimaan ja levittämään ohjeita yhteistyössä urheiluliikkeen kanssa siitä, miten harrasteliikuntaa voi harjoittaa, esimerkiksi harjoittelun ja turvallisuuden osalta;
- c) edistämään mahdollisuuksien mukaan sellaisten välineiden kehittämistä, joiden avulla harrasteliikuntaa harjoittavat yksilöt voivat helposti saada ohjeita ja löytää pätevää henkilöstöä, erityisesti valmentajia¹⁴, joilla on sertifioitu koulutus;
- d) edistämään ja tukemaan yhteisöpohjaisia paikallisia aloitteita, joissa kannustetaan harrastamaan urheilua epävirallisissa ympäristöissä, yhteistyössä koulutuslaitosten, nuorisojärjestöjen, urheiluseurojen, kuntosalien, ikääntyneiden yhdistysten ja asukasyhdistysten kanssa;
- e) tarvittaessa tekemään urheiluliikkeen kanssa yhteistyötä, jonka tavoitteena on kehittää tai laajentaa urheiluseurojen tarjoamaa vapaa-ajan liikuntamuotojen valikoimaa;
- f) lisäämään tietoisuutta mahdollisista riskeistä¹⁵, joita liittyy terveyteen, urheiluun ja kuntoiluun liittyvien sosiaalisen median ja digitaalisten sovellusten ja välineiden käyttöön, esimerkiksi tiedotuskampanjoiden avulla. Tällaiset sosiaalisen median ja digitaaliset sovellukset ja välineet voivat kuitenkin olla hyödyllisiä, kun ihmisiä innostetaan liikkumaan ja jatkamaan liikunnan harrastamista.

¹⁴ Valmentajien roolista yhteiskunnassa annettujen neuvoston päätelmien (EUVL C 423, 9.12.2017, s. 6) mukaisesti.

¹⁵ Tällaisia riskejä voivat olla esimerkiksi epäasianmukaiset harjoittelumenetelmät, urheilu- ja kuntoilualan vaikuttajat, sosiaalisen median vaikutus kehonkuvaan sekä suorituskykyä parantavien tuotteiden mainostaminen.

21. Osaamisen kehittämisen, epävirallisen ja arkioppimisen sekä vapaaehtoistyön osalta

- a) pyrkimään tarjoamaan kouluttajille, valmentajille ja vapaaehtoistyöntekijöille, mukaan lukien epävirallisissa ympäristöissä työskentelevät toimijat, laadukkaita ja tunnustettuja tilaisuuksia kehittää osaamistaan painottaen liiketaitoja, turvallisuutta ja liikunnan iloa;
- b) harkitsemaan ohjatun liikunnan parissa toimiville valmentajille ja vapaaehtoistyöntekijöille kannustimia toimia monissa eri urheilulajeissa ja antamaan heidän työstään tunnustusta asianmukaisella tavalla esimerkiksi kunniakirjojen, palkintojen tai julkisten tunnustusten avulla;
- c) kannustamaan harrasteliikunnan harjoittamista epävirallisen ja arkioppimisen ympäristöissä, erityisesti lasten ja nuorten osalta, koska he voivat oppia uusia taitoja vapaa-ajan liikunnan avulla, kehittää perustaitoja, joita tarvitaan ohjatun liikunnan harrastamiseen, sekä oppia, miten urheilua harrastetaan turvallisesti.

22. Aluesuunnittelun ja infrastruktuurien osalta

- a) tukemaan politiikkoja, joilla edistetään sellaisen kestävä ja kaikille avoimen julkisen infrastruktuurin, kuten puistojen, ulkoilureittien, leikkipaikkojen ja aktiivisten alueiden¹⁶, rakentamista, jossa ihmisten on helppo harjoittaa harrasteliikuntaa;
- b) edistämään viranomaisten, urheiluliikkeen ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien monialaista yhteistyötä, jotta voidaan tehostaa urheilutilojen sisällyttämistä aluesuunnittelupolitiikkaan ja luoda tiloja, joissa kaikenlaista urheilua ja liikuntaa voidaan helposti harrastaa ja jotka ovat helposti saatavilla;

¹⁶ Tällaiset infrastruktuurit ovat usein innovatiivisia, joustavia ja modulaarisia, ja niitä voidaan sijoittaa moniin eri paikkoihin ihmisten päivittäisten rutiinien perusteella.

- c) jatkamaan aktiivisen liikkumisen, kuten kävelyn, pyöräilyn ja muiden aktiivisen päivittäisen matkustamisen muotojen edistämistä sekä pyöräkaistojen ja jalankulkuystävällisten reittien kehittämistä;
- d) mahdollisuuksien mukaan auttamaan julkisten urheilutilojen avaamisessa harrasteliikuntaa harjoittaville;
- e) kannustamaan alueellisen urheilutilojen, myös asuinalueiden urheilutilojen, kehittämisen huomioon ottamista Euroopan aluekehitysrahaston avulla.

23. Digitaalisten ratkaisujen osalta

- a) edistämään digitaalisten alustojen käyttöä, jotta voidaan paremmin jakaa tietoa urheilun harrastamisen mahdollisuuksista ja urheilutiloista sekä lisätä niiden näkyvyyttä ihmisille, esimerkiksi tiedottamalla niiden saatavuudesta, kunnosta tai käyttöasteesta;
- b) selvittämään mahdollisuuksia kerätä ja käyttää dataa harrasteliikuntaa harjoittavien henkilöiden liikuntaharrastusten ja heidän mahdollisten tarpeidensa kartoittamiseen ja arviointiin.

KEHOTTAVAT KOMISSIOTA

- 24. Jatkamaan kaikenlaisen urheilun harrastamisen edistämistä Euroopan urheiluviikon ja sellaisten tulevien tiedotuskampanjoiden avulla, jotka liittyvät urheilun ja liikunnan edistämiseen.
- 25. Tarjoamaan mahdollisuuden EU-tason keskusteluihin aloitteista ja hyvistä käytännöistä, jotta viranomaiset ja urheilujärjestöt voivat olla yhteydessä harrasteliikuntaa harjoittavien yksittäisten henkilöiden kanssa.

26. Aluesuunnittelun ja infrastruktuurien osalta

- a) edistämään edelleen olemassa olevien rahoitusmahdollisuuksien – erityisesti EAKR:n, ESR+:n, Life-ohjelman ja elpymis- ja palautumistukivälineen – hyödyntämistä, jotta voidaan kehittää pidemmälle esteettömiä ja kestäviä julkisia tiloja ja urheilutiloja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti;
- b) lisäämään tietoisuutta SHARE 2.0 -aloitteesta, jonka tavoitteena on jäsentää ja tehostaa yhteistyötä ja tietojenvaihtoa EU-rahoituksen saannin, terveydenhoidon, innovoinnin ja kestävyysaloilla.

27. Näytön ja datan saatavuuden osalta

- a) ottamaan harrasteliikunnan huomioon tulevilla kyselyillä ja selvityksillä, jotta voidaan edistää harrasteliikuntaan liittyviä nykyisiä suuntauksia ja liikuntamuotoja koskevan arvokkaan datan saatavuutta;
- b) jatkamaan työtä, joka perustuu komission vuonna 2021 antamaan kertomukseen ”Mapping of innovative practices in the EU to promote sport outside of traditional structures”¹⁷, jossa luodaan yleiskatsaus siihen, miten urheilun harrastaminen kehittyy nyky-yhteiskunnassa ja miten urheiluliike mukautuu tähän kehitykseen, tarkastelemalla ja seuraamalla jatkokehitystä, myös terveyttä edistävää liikuntaa koskevan suosituksen¹⁸ täytäntöönpanon yhteydessä.

¹⁷ Euroopan komissio, koulutuksen, nuorisoasioiden, urheilun ja kulttuurin pääosasto, ”Mapping of innovative practices in the EU to promote sport outside of traditional structures”: loppuraportti Euroopan komissiolle, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2021.

¹⁸ Neuvoston suositus, annettu 26 päivänä marraskuuta 2013, monialaisesta terveyttä edistävän liikunnan lisäämisestä, EUVL C 354, 4.12.2013, s. 1.

KEHOTTAVAT URHEILULIIKETTÄ JA MUITA ASIAANKUULUVIA SIDOSRYHMIÄ

28. Jatkamaan viranomaisten kanssa yhteistyötä, joka koskee sellaisten urheilupolitiikkojen laadintaa, joissa otetaan huomioon kaikenlainen urheilun harrastaminen, myös harrasteliikunta, ja joissa tarjottavat urheilun harrastusmahdollisuudet sovitetaan uusimpiin elämäntyyliä koskeviin suuntauksiin ja väestön odotuksiin.
29. Tehostamaan yhteistyötä, joka koskee resurssien (tilojen ja välineiden) yhteiskäyttöä muiden kuin urheiluseurojen jäsenten kanssa, jotta voidaan edistää urheilun ja liikunnan harrastamista epävirallisissa ympäristöissä.
30. Järjestämään yhteisötasolla urheilutapahtumia, jotka sisältävät sekä kilpailuja että vapaa-ajan liikuntaa, ja edistämään erilaisia vapaaehtoisten valmentajien ja urheilijoiden tarjoamia mentorointijärjestelyjä (jotka voivat koskea esimerkiksi turvallisuutta tai harjoitteluohjeita) yksittäisille henkilöille, jotka harjoittavat harrasteliikuntaa.
31. Kannustamaan urheiluseuroja joustavoittamaan toimintaansa siten, että yksittäiset henkilöt voivat harrastaa urheilua vapaasti ilman aikatauluja ja varauksia ja kuulumatta mihinkään joukkueeseen.
32. Edistämään vapaa-ajan liikuntamahdollisuuksien kehittämistä urheiluseuroissa, jotta ne voivat monipuolistaa toimintaansa ja houkutella uusia harrastajia.

VIITTEET

- Neuvoston päätelmät valmentajien roolista yhteiskunnassa, EUVL C 423, 9.12.2017, s. 6.
- Neuvoston päätöslauselma Euroopan unionin urheilualan työsuunnitelmasta vuosiksi 2021–2024, EUVL C 419, 4.12.2020, s. 1.
- Neuvoston päätelmät covid-19-pandemian vaikutuksista ja urheilualan elpymisestä, EUVL C 214I, 29.6.2020, s. 1.
- Neuvoston päätelmät monialaisen yhteistyön edistämisestä urheilun ja liikunnan aseman parantamiseksi yhteiskunnassa, EUVL C 419, 4.12.2020, s. 18.
- Neuvoston päätelmät elinikäisestä liikunnasta, EUVL C 501I, 13.12.2021, s. 1.
- Neuvoston päätelmät ”Urheilu ja liikunta lupaavina keinoina muuttaa käyttäytymistä kestävä kehityksen edistämiseksi”, EUVL C 170, 25.4.2022, s. 1.
- Neuvoston päätelmät kestävästä ja kaikille avoimesta urheiluinfrastruktuurista, EUVL C 494, 28.12.2022, s. 1.
- Euroopan komissio, koulutuksen, nuorisoasioiden, urheilun ja kulttuurin pääosasto, ”Mapping of innovative practices in the EU to promote sport outside of traditional structures”: loppuraportti Euroopan komissiolle, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2021.
- Euroopan komissio, Special Eurobarometer 525, ”Sport and Physical Activity (2022)”, 2668/SP525, syyskuu 2022.
